

УДК 615.415.1

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ПРИГОТУВАННЯ ЛІКІВ

*Л. А. ХРИСТЕНКО, Л. Д. ШЕВЧЕНКО, В. Г. ГУНЬКО, І. М. ПЕРЦЕВ,
І. Г. ШВАГЕР, З. С. СПЕСИВЦЕВА, Т. В. ДЕГТЯРЬОВА, В. Т. МАРИНЕНКО*
Харківський державний фармацевтичний інститут

Доброякісне приготування ліків можливе тільки при застосуванні правильних технологічних прийомів, що запобігають уникнути несумісностей і ряду ускладнень, а в цілому підвищити ефективність фармакотерапії.

Публікуємо відповіді на деякі запитання, що надійшли від працівників аптек.

Запитання. Як потрібно готувати очні краплі з флуоресцеїн-натрієм?

Відповідь. Розчин флуоресцеїн-натрію готують згідно з методичними рекомендаціями, розробленими Всесоюзним НДІ фармації і затвердженими Головним аптечним управлінням Міністерства охорони

здоров'я СРСР від 16 червня 1988 року.
Склад очних крапель:

Флуоресцеїн-натрію 0,5
(ТУ 6-09-338-82)

Натрію хлориду 0,75

Води дистильованої до 100 мл

Розчин готують в асептичних умовах масооб'ємним методом. Розливають по 5 або 10 мл у сухі стерильні флакони (ТУ 64-2-10-77), закупорюють гумовими пробками (ТУ 38-006314-79), закатують металевими ковпачками (ОСТ 64-009-86) і стерилізують парою під тиском при 120 °С протягом 8 хв. Зберігають розчин в хо-

лодильнику або при кімнатній температурі (не вище 25 °С) в захищеному від світла місці. Час зберігання 30 діб.

Запитання. Яким нормативним документом забороняється використання кислоти борної для новонароджених?

Відповідь. Використання кислоти борної як антисептика в ліках для дітей, у тому числі і новонароджених, заборонено інструктивним листом Головного аптечного управління Міністерства охорони здоров'я РСРСР № 17-11-74 від 07.05.87 р.

Запитання. Як приготувати воду свинцеву?

Відповідь. Згідно з ФС 42-1891-82 вода свинцева має склад:

Розчину свинцю ацетату основного 2,0 (ФС 42-866-74)

Води дистильованої до 100 мл

У мірний посуд вміщують 2 г розчину свинцю ацетату основного і розчин доводять дистильованою водою до 100 мл, перемішують і переносять у флакон для відпуску.

Розчин свинцю ацетату основного готують згідно з ФС 42-2072-83:

Свинцю ацетату 30,0

Свинцю окису 10,0

Води дистильованої 100 мл

У дистильованій воді розчиняють речовини й одержують прозору або з незначним білим осадом рідину з густиною 1,223—1,230.

Запитання. Чи можна приготувати краплі в ніс за нижченаведеним прописом?

Розчину фурациліну (1:5000) 20 мл

Димедролу 0,04

Стрептоциду розчинного 0,16

Розчину адреналіну гідрохлориду 0,1 % 20 крапель.

Відповідь. Цей пропис містить несумісні компоненти. Адреналіну гідрохлорид і димедрол взаємодіють з лужнореагуючим стрептоцидом. А фурацилін розкладається при поєднанні з адреналіну гідрохлоридом. Внаслідок цього на третю добу змінюється забарвлення розчину, а на десятю випадає бурий осад.

Приготування ліків за цим прописом недоцільне.

Запитання. Яка технологія порошоків за нижченаведеними прописами?

1. Ефедрину гідрохлориду 0,015

Димедролу 0,01

Папаверину гідрохлориду 0,02

Еуфіліну 0,15

2. Ефедрину гідрохлориду 0,015

Димедролу 0,05

Еуфіліну 0,3

Натрію гідрокарбонату 0,4

Відповідь. У пропису 1 еуфілін утворює відволожену суміш з димедролом і ефедрину гідрохлоридом. Тому його доцільно замінити на еквівалентну кількість теофіліну (замість 0,15 г на один порошок взяти 0,12 г). Відповідно необхідно змінити розважування порошоків (за погодженням з лікарем).

У пропису 2 еуфілін реагує з ефедрину гідрохлоридом, димедролом, натрію гідрокарбонатом. Останній взаємодіє з димедролом, ефедрину гідрохлоридом. На 3—4 добу порошки втрачають стійкість незалежно від виду упаковки. Тому еуфілін (0,3 г)

необхідно замінити на еквівалентну кількість теофіліну (0,24 г) і виключити із складу натрію гідрокарбонат, який потрібно відпустити окремо у вигляді порошоків масою по 0,4 г. Відповідно до проведених замінок компонентів зміниться маса порошку та розважування суміші. Способи усунення несумісних поєднань в наведених прописах погоджують з лікарем.

Запитання. Чи можна приготувати мазь для носа за нижченаведеним прописом?

Ефедрину гідрохлориду

Димедролу по 0,02

Левоміцетину 0,2

Вісмуту нітрату основного

Цинку окису по 1,0

Вазеліну 10,0

Відповідь. Оскільки мазь наноситимуть на слизову оболонку носа, частину вазеліну доцільно замінити на ланолін.

Технологія мазі: у ступці подрібнюють вісмуту нітрат основний, цинку окис та левоміцетин. У кількох краплях води розчиняють димедрол і ефедрину гідрохлорид, додають до подрібнених речовин, перемішують. У випарювальній чашці підплавляють вазелін з ланоліном у співвідношенні 9:1, напівохолоджений сплав у кілька прийомів переносять у ступку і перемішують до однорідності.

Запитання. Як готують і застосовують витяжку з листя брусниці?

Відповідь. Листя брусниці вкриті з двох боків товстою кутикулою, просякнутий церином, тому з цієї сировини слід готувати відвар. У фарфорову інфундирку, заздалегідь підігріту протягом 15 хв на киплячому водяному огрівнику, вміщують подрібнені до 0,5 мм листя брусниці і заливають дистильованою водою кімнатної температури з урахуванням коефіцієнта водовбрання (1, 5). Настояють на киплячому огрівнику 30 хв і терміново проціджують. Витяжку доводять водою до потрібного об'єму.

У листі брусниці містяться 9 % глікозиду арбутину, 5—7 % похідних гідрохінону, хінна, урсолова, виннокам'яна й елагова кислоти, до 10 % дубильних речовин. Мікроелементів в сировині більше, ніж в листі мучниці. Тому відвар листя брусниці застосовують при проносах, ниркових каменях, цукровому діабеті і як сечогінний засіб.

Листя брусниці вводять у склад сечогінних зборів.

Запитання. Як потрібно готувати свічки нижченаведеного складу?

Екстракту беладонни 0,015

Димедролу 0,03

Фуразолідону 0,1

Ампіциліну 0,5

Димексиду 1,0

Ланоліну безводного

Воску жовтого по 0,25

Емульгатора Т-2 0,15

Масла какао 2,0

Відповідь. Для приготування свічок у димексиді розчиняють димедрол, екстракт беладонни; у ступці подрібнюють фуразолідон, змішують з ампіциліном і розчином речовин в димексиді. У випарювальній чашці стоплюють віск, емульгатор Т-2, ланолін безводний і масло какао, перемішують і в напівохолоджений сплав вносять лікарські речовини в димексиді, пе-

ремішують до однорідності і швидко розливають у форми, заздалегідь рівномірно (тонким шаром) змащені мильним спиртом. Після повного затвердіння маси (в морозильній камері холодильника) форми розгвинчують і супозиторії виймають.

Запитання. Який час зберігання розчинів глюкози, що застосовуються для годування новонароджених?

Відповідь. Для годування новонароджених в родильних будинках застосовують стерильні 5, 10 і 25 % розчини глюкози для внутрішнього застосування. Час зберігання розчинів залежить від виду укупорювання флаконів. Розчини у флаконах укупорені під закатку алюмінієвими ков-

пачками, зберігаються протягом місяця, а укупорені без закатки — 2 доби.

Готують розчини в асептичних умовах з використанням глюкози, яка не містить пірогенних речовин. Стабілізатор не додають (Інструктивно-методичний лист. — Київ, 1987. — Ч. 4. — С. 42).

Запитання. Як приготувати очні краплі в аптеці з суспензії гідрокортизону ацетату?

Відповідь. Очні краплі готують за масою в асептичних умовах на ізотонічному розчині натрію хлориду (1:4) з використанням суспензії гідрокортизону ацетату (випускається промисловістю у флаконах по 5 мл з вмістом 125 мг речовини).

Надійшла в редакцію 03.04.89.